HÁZASSÁG – PÁRKAPCSOLATOK

Noha a házasság szerepe átalakulóban van, a gyermekek szűk többsége mindmáig házasságon belül születik, a felnőtt korú népesség többsége pedig stabil párkapcsolatban él. A házasságra és a párkapcsolatokra vonatkozó fogalmak ezért a demográfiai vizsgálatok fontos mutatatói. Ezen mérőszámok ismerete lehetővé teszi, hogy mind időbeli, mind országok közötti összehasonlítások segítségével jellemezzük a vizsgált népességet, és bemutassuk a párkapcsolati formák átalakulását.

NYERS HÁZASSÁGKÖTÉSI ARÁNYSZÁM

A házasságkötések ezer lakosra jutó száma egy adott populációban, az évközepi népességre számítva. Fontos, hogy a számlálóban lévő érték az adott évben megkötött házasságok, és nem a házasodó személyek számát mutatja (utóbbi kétszerese az előzőnek), és nem tesz különbséget aszerint, hányadik házasságról van szó.

Számítási példa:

$$\frac{\text{Az adott évben megkötött házasságok száma}}{\text{Teljes évközepi népesség}} \times 1\,000 = \frac{36\,161}{9\,920\,361{,}5} \times 1\,000 = 3{,}6$$

Magyarországon 2012-ban a nyers házasságkötési arány 3,6 ezrelék volt. Ugyanez az érték egy évszázaddal ezelőtt még 8,9 ezreléket tett ki.

ÁTLAGOS ÉLETKOR A HÁZASSÁGKÖTÉSKOR (FÉRFIAK/NŐK)

A hazai demográfiai és statisztikai szakirodalom, ha a házasságkötési kor kitolódásáról van szó, elsősorban ezt a mutatót használja, amelyet a „házasulók átlagos életkorának" is szokás nevezni. Kiszámításához az adott évben házasságra lépők kor szerinti esetszámai alapján számított súlyozott számtani átlagot kell számolni, olyan módon, hogy a házasodók betöltött korévéhez 0,5 évet hozzáadunk, feltételezve (ami egyébként nem teljesen igaz), hogy a házasságkötések egyenletesen oszlanak el az adott év folyamán. A mutatót érdemes (és szokás) férfiakra és nőkre külön kiszámítani.